

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6CoCsp/2/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820201939
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Radomský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8820201939.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Andreja Radomského a členov senátu JUDr. Viery Zolákovej a JUDr. Milana Majerníka, v spore žalobkyne: Z. M., H.. XX.XX.XXXX, C. K. XXX, XXX XX K., zastúpenej Centrom správnej pomoci Michalovce, sídlom Topolianska 2829/174, 071 01 Michalovce, IČO: 51169428, so proti žalovanej: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpenej JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava - mestská časť Dúbravka, IČO: 42185190, o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 11Csp/95/2020-86 z 13. októbra 2021, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok v napadnutom I. výroku.
- II. Mení rozsudok v napadnutom II. výroku tak, že žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia zamieťa.
- III. Stranám sporu náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 9.820,-eur a určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Žalobkyňa žalobu odôvodnila tým, že ako spotrebiteľka má právny záujem na určení, že zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX (ďalej len „zmluva o spotrebiteľskom úvere“) uzatvorená so žalovanou 30. júla 2010, na základe ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 1.000,- eur, je bezúročná a bez poplatkov. Jej nároky sú odôvodnené aj cieľom európskych smerníc na ochranu spotrebiteľa, ktorých zmyslom a cieľom je dosiahnuť stav, aby nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách spotrebiteľov nezaväzovali (najmä smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem dáva do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo 1/2009. Považuje za nesporné, že medzi ňou a žalovanou bola uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) účinného v čase uzatvorenia zmluvy, na základe ktorej jej žalovaná poskytla spotrebiteľský úver vo výške 1.000,- eur. Zmluva o spotrebiteľskom úvere bola vopred pripravená v neprospech spotrebiteľa. Žalovaná použila pri uzatváraní zmluvy predtlačný štandardizovaný formulár, obsah ktorého bol žalovanou pripravený vopred bez možnosti spotrebiteľa ovplyvniť jednotlivé zmluvné ustanovenia, v dôsledku čoho bola nútená podpísať celý obsah zmluvy, ako aj ostatné dodatky. So všeobecnými obchodnými podmienkami (VOP) nebola v čase uzatvorenia zmluvy oboznámená, nečítala ich a teda jej nebol známy ich obsah, a to z dôvodu, že jej nebola zo strany žalovanej poskytnutá k prečítaniu, čo zakladá nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V čase uzatvárania zmluvy o spotrebiteľskom

úvere a podpísania zmluvných ustanovení ako priemerná spotrebiteľka nevedela, čo sú neprijateľné zmluvné podmienky ani to, že také niečo môže v zmluvách existovať. Zmluvu o spotrebiteľskom úvere podpísala v dobrej viere, pretože verila, že žalovaná koná čestne a v súlade so zákonom. Bola vo finančnej tiesni a nemala veľa možností na požičanie si finančných prostriedkov, pretože jej príjem bol nízky. Neprijateľné zmluvné podmienky uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere jej boli zatajené. Zmluva o spotrebiteľskom úvere je v rozpore so zákonom o spotrebiteľských úveroch a so zákonom č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“). Zmluva neobsahuje údaje o výške, počte a termínoch splátok úrokov, istiny a iných poplatkov, RPMN, úroková sadzba je neprimerane vysoká až úžernícka a chýbajú v nej údaje o konečnej splatnosti úveru. Pokiaľ v zmluve absentuje rozlíšenie jednotlivých splátok na istinu, úroky a iné poplatky a je v nej uvedená len jednotná suma splátky bez tohto rozlíšenia, tak ako tomu bolo v tomto prípade, uvedený nedostatok spôsobuje následok uvedený v ustanovení § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch a spotrebiteľský úver sa posudzuje ako bezúročný a bez poplatkov. Ročná percentuálna miera nákladov je definovaná v zákone č. 264/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 258/2001 o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a v smernici Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 a smernici Rady 98/7/ES zo 16. februára 1998 ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru. Vzorec na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov je v prílohe uvedeného zákona. Ročná percentuálna miera nákladov predstavuje celkové náklady úveru klienta, ktoré obsahujú prvok úrokovej sadzby a prvok ostatných súvisiacich nákladov. Pod ostatnými súvisiacimi nákladmi sa rozumejú náklady na zisťovanie informácií, administratívu, prípravu dokumentov, záruky, poistenie úverov a podobne. RPMN je zavádzajúca a tým neplatná. Zo štatistik Národnej banky Slovenska vyplýva, že výška RPMN bola v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere v podstatne nižšej sume a tiež ročná úroková sadzba pre úvery so splatnosťou od 1 roka do 5 rokov bola tiež v podstatne nižšej miere vyjadrených v %-ách. V zmluve o spotrebiteľskom úvere je nesprávne vyjadrenie úrokovej sadzby, resp. nie je uvedená vôbec. Ďalší dôvodom absolútnej neplatnosti je nedostatok vážnosti vôle podľa § 37 Občianskeho zákonníka. Domáhanie sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a z toho vyplývajúcej neplatnosti má oporu v zákone. Zmluva o spotrebiteľskom úvere je vadná pre nespočetné množstvo neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore so zákonom a priečia sa dobrým mravom a v dôsledku toho je zmluva neplatná. Podľa prehľadu úhrad k spornej zmluve si požičala čiastku 1.000,- eur a uhradila 10.820,- eur. Preplatenie istiny je vo výške 9.820,- eur. Preto niet žiadnych pochybností o tom, že klamlivé zahmlievanie skutočnej ceny poskytovanej finančnej služby je v rozpore s dobrými mravmi, a že zmluvu o spotrebiteľskom úvere ako celok je možné považovať v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi za neplatnú.

2. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom určil, že spotrebiteľský úver poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX je bezúročný a bez poplatkov, uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 9.820,- eur z titulu bezdôvodného obohatenia do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a priznal žalobkyni voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne samostatným uznesením.

3. Právne súd prvej inštancie vec posúdil podľa § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), § 9 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5, § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, § 39, § 52, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 5, § 54 ods. 1, ods. 2, § 100 ods. 1, ods. 2, § 107 ods. 1, ods. 2, § 451, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“) v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie skutkovo odôvodnil tým, že žalobkyňa ako dlžníčka a žalovaná ako veriteľka 30. júla 2010 uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou sa veriteľka zaviazala poskytnúť dlžníčke úver vo výške 1.000,- eur a dlžníčka sa zaviazala zaplatiť veriteľke túto sumu vrátiť v dvanástich mesačných splátkach po 164,- eur, počnúc 28. augustom 2016. V zmluve o spotrebiteľskom úvere absentuje úroková sadzba, RPMN, údaj o konečnej splatnosti, vzorec, predpoklady pre výpočet RPMN, priemerná RPMN a aj iné náležitosti vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch. Podľa výpisu z klientskej zóny žalobkyňa uhradila žalovanej 10.820,- eur, žalovaná to nepoprela ani nerozporevala. Žalovaná listom z 28. augusta 2013 vyzvala žalobkyňu na úhradu dlhu zo zmluvy č.

XXXXXXXXXX vo výške 8.550,03 eur. Podľa vyjadrenia Okresného úradu Vranov nad Topľou, Odboru živnostenského podnikania z 30. júna 2021 žalobkyňa nie a nikdy nebola zapísaná v živnostenskom registri. Podľa písomného vyjadrenia žalovanej so žalobkyňou 30. júla 2010 uzatvorila zmluvu o úvere, na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 1.000,- eur a žalobkyňa sa zaviazala poskytnutý úver vrátiť a zaplatiť celkové náklady spojené s úverom vo výške 968,- eur, t. j. zaplatiť celkovú čiastku 1.968,- eur. Žalovaná posudzovanie žalobkyne ako spotrebiteľky výslovne odmieta. Žalobkyni bol poskytnutý úver na účel zamestnania a v zmluve o úvere uviedla a aj osobitne podpísala vyhlásenie, že poskytované peňažné prostriedky budú využité na tento účel. V zmysle ustanovenia § 2 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej je ponúkaný alebo bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Dôležité teda je, na aký účel bol úver poskytnutý, a nie na aký účel dlžník poskytnuté peňažné prostriedky v skutočnosti použil. Pri poskytnutí úveru vychádzala z vyhlásení žalobkyne, že ide o úver poskytnutý na výkon podnikania. Žalobkyňa toto svoje vyhlásenie potvrdila v zmluve o úvere osobitným podpisom. Zákon o spotrebiteľských úveroch tiež neustanovuje, že žiadateľ o úver v čase poskytnutia úveru na podnikanie, zamestnanie alebo povolanie, musí byť podnikateľom alebo musí byť zamestnaný. Preto pre právnu kvalifikáciu povahy poskytnutého úveru je úplne postačujúci prejav vôle uvedený v zmluve. Zákonodarca v zákone o spotrebiteľských úveroch upravil špeciálne prípady, keď záujemca o úver ešte nie je podnikateľom, ani zamestnaný, avšak má záujem využiť úver na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. V zmluve o úvere je na prednej strane uvedené nasledovné: „Veriteľ je oprávnený poskytnúť dlžníkovi úver v sume 1.000,- eur a dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 968- eur, t. j. celkovo zaplatiť čiastku 1.968,- eur v 12 mesačných splátkach po 164,- eur, počnúc dňom 28.08.2010 na účet veriteľa špecifikovaný vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru.“ Z uvedeného teda vyplýva, že nemožno hovoriť o absencii výšky, počtu a termínu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Každá vyššie uvedená splátka je prednostne započítavaná na istinu, až potom na poplatok a úroky. Každý klient je o tom informovaný ústne. V tomto prípade klient nezaplatil ani len istinu poskytnutého úveru. Zákon si vyžaduje obligatórne uvedenie úrokov a iných poplatkov. Nikde nie je zvlášť ustanovené, prerozdelenie splátky. Navyše ako jeden z mála používa takýto spôsob započítavania, a to v prospech dlžníka. Na základe uvedeného nemožno hovoriť o absencii výšky, počtu a termínu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Zákon o spotrebiteľských úveroch jasne hovorí o bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v prípade RPMN, ktorá je uvedená nesprávne alebo absentuje. Nakoľko nebol naplnený ani jeden z uvedených prvkov nemožno považovať zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov. Rovnako nemožno hovoriť o uvádzaní do omylu, pretože dlžníkovi bol jasne vysvetlený rozdiel medzi RPMN v prípade, ak požiada o uplatnenie splátkového kalendára a nedodrží splátku tak, ako sa uvádza na prednej strane zmluvy. Má za to, že súd nesprávne posúdil zmluvu o spotrebiteľskom úvere za bezúročnú a bez poplatkov, nakoľko obsahuje všetky obligatórne náležitosti vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch, a teda všetky náležitosti taxatívne uvedené v zákone o spotrebiteľských úveroch, ktorých absencia má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru sa v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere nenapĺňajú. Podľa jej názoru úrok nie je odplatom pri poskytnutí peňažných prostriedkov, ale je odplatom, ktorá sa platí pri užívaní alebo v súvislosti s vrátením peňažných prostriedkov. V prípade úroku ide o plnenie, ktoré je dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy, ale nie je spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov z dôvodu, že je spojené s užívaním a vrátením peňažných prostriedkov a úrok nie je ani vyžadovaný pri poskytnutí peňažných prostriedkov, ale až po poskytnutí peňažných prostriedkov. Z toho je zrejmé, že slovenské právo a slovenský zákonodarca poplatok za spracovanie zmluvy nielenže pripúšťa, ale aj výslovne uvádza. Zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobkyňa plnila na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získala z poctivých zdrojov. Znalosť práva sa nevyvrátiťne predpokladá a inak tomu nemôže byť ani v prípade posudzovania jej znalosti ako východiska pre vedomosť o bezdôvodnom obohatení. Vedomosť o tom, že zmluva o úvere neobsahuje údaje v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, je potrebné viazať k okamihu podpisu zmluvy o úvere. Podpis subjektu predstavuje prejav súhlasu s písomným právnym úkonom. Ako prejav súhlasu teda logicky zahŕňa i prejav znalosti obsahu. Občiansky zákonník podstatu úmyselného konania nevymedzuje a z toho dôvodu sa pri skúmaní úmyslu konania osoby vychádza z právnej úpravy zavinenia v trestnom práve. Zavinenie je budované na dvoch zložkách, a to vedomostnej a vôľovej a podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy a nepriamy. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o jej zaužívanej praxi pri uzatváraní

zmlúv o úvere, ale bolo by nutné, v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolnosti uzatvorenia úverovej zmluvy preukázať, že v čase uzatvorenia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedela alebo aspoň bola uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Nároky z titulu bezdôvodného obohatenia nie sú spotrebiteľským vzťahom a z toho dôvodu je prístup zohľadňujúci záujem slabšej strany nežiaduci a potrebné je zachovávať rovnosť strán. Za poskytnutie peňažných prostriedkov skutočne požadoval odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, keďže je to činnosť, ktorou sa v čase uzatvorenia zmluvy o úvere zaoberala a na ktorú mala oprávnenie, nakoľko mala v predmete podnikania aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, čo medzi stranami sporu sporné nebolo. Táto skutočnosť však nedokazuje jej úmysel získať bezdôvodné obohatenie. V čase uzatvorenia zmluvy o úvere nemohla mať vedomosť ani predpokladať to, že o niekoľko rokov neskôr môže byť predmetná zmluva o úvere posúdená ako zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá neobsahuje podstatné náležitosti podľa zákona o spotrebiteľských úveroch. Zástupkyňa žalobkyne uviedla, že zmluva, ktorú podpísala žalobkyňa ešte 30. júla 2010, obsahuje neprijateľné podmienky. Na zmluve o úvere je zamestnanie iba, ani neviem či zaškrtnuté alebo krížik, žiadna špecifikácia, je tu uvedené rodné číslo žalobkyne, takže podľa jej názoru, to nemôže byť zmluva na zamestnanie, pretože žalobkyňa nebola podnikateľka, nie je uvedené IČO, ani nepracovala v slobodnom povolani alebo nejako inak. Pochybuje o tom, že bola pracovníčkou žalovanej poučená o tom, čo znamená zamestnanie, pretože ani táto zmluva o tom nehovorí. Žalobkyňa je dlhodobejšie invalidnou dôchodkyňou, teraz je už staršia, teda už myslí si na starobnom dôchodku a rozhodne, by si chcela zakladať živnosť. Jednoznačne je táto zmluva spotrebiteľská, žalobkyňa je spotrebiteľkou a úver je spotrebiteľský. Žalovaná sa obhajuje tým, ako si vykladá mieru nákladov, do ktorej nezahrňuje úroky. Podľa výkladu Národnej banky Slovenska náklady sú aj úroky, čiže aj úročenie a ďalšie náklady, ako poistenie a ďalšie náležitosti k tomu. V zmluve o spotrebiteľskom úvere nie je uvedená RPMN, aj keď na základe výšky úveru 1.000,- eur jej vyšla RPMN 299 %, čo je jasná úžera. Žalobkyňa mala od roku 2003 množstvo úverov. Podľa jej názoru žalovaná dosť zneužíva finančnú negramotnosť ľudí, ktorých dostatočne neoboznamuje so zmluvami. Žalovaná vo svojej reakcii nespochybnila výšku, ktorú žalobkyňa zaplatila na základe tejto zmluvy. Celková dlžná suma predstavovala 18.624,79 eur a splatených bolo 10.820,- eur. Tento úver ešte stále nie je ukončený, preto žalobkyňa riešila to, aby prestala platiť a tieto údaje išli od nich samých. Tak aj keby žiadali súd o aplikáciu desaťročnej premlčacej doby, čo aj nižšie spomenie, že je proti tomu, že to nebol úmysel žalovanej. Myslí si, že zakladať svoje podnikanie na vedomosti, že spotrebiteľ právo neovláda, lebo dosť tu argumentuje, že neznalosť práva neospravedlňuje, je minimálne v príkrom rozpore s dobrými mravmi. Žalovaná si zvolila taký systém, že prekladá jeden úver druhým a ľudia z tých peňazí v skutočnosti nič nedostávajú, len platia a platia a po štvrtej úverovej zmluve strácajú prehľad, koľko platia, ako dlho platia a koľko ešte majú platiť, čo je aj prípad žalobkyne. Bez ohľadu na to, či by bol žalobkyňi poskytnutý úver na riešenie nejakého zamestnania, v zmluve je zaškrtnutý iba štvorček, že si berie úver na zamestnanie, nič bližšie.

5. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil tým, že žalobkyňa je spotrebiteľkou, keďže je fyzickou osobou, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na výkon zamestnania, nakoľko kolónka podnikanie zaškrtnutá nebola. Preto sú tvrdenia žalovanej v tomto smere bezpredmetné a nedôvodné. Navyše žalobkyňa preukázala listinnými dôkazmi (listom Okresného úradu, Odboru živnostenského podnikania), že živnosť nikdy nemala, pričom je invalidnou dôchodkyňou. Žalobkyňa zaplatila 10.820,- eur a istina úveru predstavovala 1.000,- eur, teda zaplatila o 9.820,- eur viac, ako mala. Ak istina bola vo výške 1.000,- eur a celkovo mala dlžníčka vrátiť 1.968,- eur, ide o navýšenie skoro o 100 %. Takýto úrok, odmena, či bližšie nedefinovaný poplatok je jednoznačne a nepochybne úžernický a je v rozpore s dobrými mravmi. Občiansky zákonník a ani iné právne predpisy výslovne neustanovujú, do akej výšky možno pri peňažnej pôžičke dohodnúť úroky. Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. v ustanoveniach § 1 a § 1a stanovuje limit celkovej odplaty pri spotrebiteľskom úvere, ako aj to, čo je potrebné zahrnúť do odplaty. Citované ustanovenie stanovuje, že odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi nesmie prevýšiť dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov podľa § 1 ods. 4 pri obdobnom úvere alebo pôžičke. V danom prípade vzhľadom na výšku úrokovej sadzby a odplaty citované ustanovenia dodržané nie sú. Výška RPMN je zjavne nesprávna. Taktiež aj pri spotrebiteľskom úvere platí ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého nesmie byť výkon práva a povinnosti vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov v rozpore s dobrými mravmi. Neprimeranou, a teda odporujúcou dobrým mravom je spravidla taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru obvyklú v dobe ich dojednania, a to stanovenú najmä s prihliadnutím na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami pri poskytovaní úverov a pôžičiek. Podľa názoru súdu nie je dôvodný ani nárok veriteľa na zaplatenie poplatku vo výške 968,- eur. Žalovaná tento nárok,

resp. jeho dôvodnosť a výšku súdu nijakým spôsobom nepreukázala. Suma poplatku vo výške 968,- eur nemôže v žiadnom prípade zodpovedať ani minimálnym reálnym nákladom za nejaké činnosti. V zmluve nie je žiadaným spôsobom konkretizované, o aké služby, činnosti, či iné náklady sa jedná. Za tieto náklady nie sú a neboli žalobkyni poskytnuté žiadne protislužby v materiálnej podobe. Tu je snaha veriteľky obísť zákon a obohatiť sa na úrok spotrebiteľa. Poplatok, tak ako bol dohodnutý, je podľa súdu tiež v rozpore s dobrými mravmi. Veriteľka výšku a dôvodnosť poplatku ako je to vyššie uvedené, ani nepreukázala. Keďže takáto dohoda bola zahrnutá vo vopred pripravenej formulárovej zmluve, ktorej znenie spotrebiteľka nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, vopred a osobitne nedojednanú so spotrebiteľom, a preto neplatnú. Navyše je evidentné, že poplatok bol bližšie konkretizovaný vo Všeobecných obchodných podmienkach, ktoré žalobkyňou podpísané neboli a teda v žiadnom prípade nemožno hovoriť o nejakej dohode medzi stranami sporu. Dohodu o odmene súd považoval za absolútne neplatnú v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko sa takéto dojednanie prieči dobrým mravom. Z neplatnej dohody nevzniká právo na plnenie. Veriteľka na toto plnenie, nemá právny nárok. Žalobkyňa zo sumy úveru 1.000,- eur uhradila 10.820,- eur, teda uhradila o 9.820,- eur viac ako mala. Keďže súd považoval úver za bezúročný a bez poplatkov, žalovaná je povinná vrátiť žalobkyni sumu toho, o čo zaplatila viac ako mala, nakoľko na jej strane došlo k bezdôvodnému obohateniu. V prípade vydania bezdôvodného obohatenia u subjektívnej premlčacej doby je jej začiatok viazaný na skutočnú, nie predpokladanú vedomosť oprávneného (spotrebiteľa) o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o osobe, ktorá sa na jeho úkor obohatila. Slová „keď sa oprávnený dozvie“ je potrebné vykladať v tom zmysle, že oprávnená osoba musí nadobudnúť vedomosť o skutočnostiach uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nie je možné len predpokladať, že by oprávnená osoba mohla skutkové okolnosti vedieť alebo že by sa to mohla dozvedieť alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť. O tom sa žalobkyňa dozvedela pred podaním žaloby od zástupcu. Keďže žaloba bola podaná 30. júla 2020, bola podaná v dvojročnej premlčacej dobe. Najneskôr je stanovená desaťročná premlčacia doba. Úverová zmluva je z 30. júla 2010, úver mal byť splatený 28. júla 2011 (nepriamo to vyplýva zo zmluvy, konečná splatnosť tam nie je uvedená), žaloba bola podaná 30. júla 2020. Súd mal za to, že ani desaťročná premlčacia doba neuplynula a nárok si žalobkyňa uplatnila včas.

6. Súd prvej inštancie žalobe ako dôvodnej vyhovel, keďže preskúmaním spornej zmluvy zistil, že nielen všetky žalobkyňou uvádzané údaje v zmluve chýbajú, ale v tejto zmluve chýbajú aj iné údaje, čo spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru.

7. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s ustanovením § 262 ods. 2 CSP a priznal úspešnej žalobkyni voči žalovanej nárok na náhradu trov v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

8. Proti rozsudku podala včas odvolanie žalovaná, a to z dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, teda, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci súdom prvej inštancie konštatovala, že posudzovanie žalobkyne ako spotrebiteľky výslovne odmieta, pretože úver jej bol poskytnutý na účel zamestnania a v zmluve o úvere uviedla a aj osobitne podpísala vyhlásenie, že poskytované peňažné prostriedky budú využité na tento účel. Dôležité teda je, na aký účel bol úver poskytnutý, a nie na aký účel žalobkyňa poskytnuté peňažné prostriedky v skutočnosti použila. Navyac zákon o spotrebiteľských úveroch neustanovuje, že žiadateľ o úver v čase poskytnutia úveru na podnikanie, zamestnanie alebo povolanie musí byť podnikateľom alebo musí byť zamestnaný. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci súdom prvej inštancie tvrdila, že zákon o spotrebiteľských úveroch považuje úver za bezúročný a bez poplatkov v prípade, ak dôjde k naplneniu ustanovenia § 11 ods. 1. V danej veci však nedošlo k naplneniu dôvodov, na ktoré napokon žalobkyňa ani priamo nepoukázala, a preto nemožno poskytnutý úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. V zmluve na prednej strane je uvedené, že veriteľ je oprávnený poskytnúť dlžníkovi úver v sume 1.000,- eur a dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 968,- eur, t. j. celkovo zaplatiť celkovo zaplatiť čiastku 1.968,- eur v 12 mesačných splátkach po 164,- eur počnúc dňom 28.08.2010 na účet veriteľa a špecifikovaný vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru. Z toho vyplýva, že nemožno hovoriť o absencii výšky, počtu a termínu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Každá splátka je prednostne započítavaná na istinu, až potom na poplatok a úroky. Každý klient je o tom informovaný

ústne. Úrok nie je odplatom pri poskytnutí peňažných prostriedkov, ale je odplatom, ktorá sa platí pri užívaní alebo v súvislosti s vrátením peňažných prostriedkov. V prípade úroku ide o plnenie, ktoré je dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy, ale nie je spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov z dôvodu, že je spojené s užívaním a vrátením peňažných prostriedkov a úrok nie je ani vyžadovaný pri poskytnutí peňažných prostriedkov, ale až po poskytnutí peňažných prostriedkov. Vo vzťahu k vydaniu bezdôvodného obohatenia zdôraznila, že na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o jej zaužívaní praxi pri uzatváraní zmlúv o úvere, ale bolo by nutné v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolností uzatvorenia úverovej zmluvy preukázať, že v čase uzatvorenia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedela alebo aspoň bola uzrozumená s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Na základe uvedených skutočností žalovaná navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil.

9. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovanej v súdom určenej lehote písomne nevyjadrila.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa ust. § 34 CSP, v zmysle zásad ust. § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasledujúce CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je čiastočne dôvodné.

11. K odvolacím námietkam žalovanej odvolací súd uvádza nasledovné.

12. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

13. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym zistením skutkového stavu a nesprávnym právnym zistením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

14. K námietke nesprávnych skutkových zistení z vykonaných dôkazov § 365 ods. 1 písm. f) CSP odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nárok alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu.

15. K námietke nesprávneho skutkového zistenia z vykonaných dôkazov odvolací súd taktiež uvádza, že vykonané dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Vyhodnotenie vykonaných dôkazov súd uvedie v odôvodnení rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP. Voľné hodnotenie dôkazov súdom prirodzene neznamená ľubovôľu hodnotenia. Súd hodnotí jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti, zákonnosti a pravdivosti. Po individuálnej selekcii

následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky.

16. Táto odvolacia námietka však naplnená nebola, keďže súd prvej inštancie všetky vykonané dôkazy vyhodnotil správne a z odôvodnenia samotného rozsudku sa nejaví žiadne porušenie pravidiel formálnej logiky. Čo sa týka hodnotiacich argumentov žalovanej ohľadom účelu, na ktorý bol úver žalobkyni poskytnutý, odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa preukázala listinnými dôkazmi, že nikdy živnosť nevykonávala, ani ju nevykonáva, je invalidnou dôchodkyňou, a preto považuje tieto argumenty žalovanej uvedené v odvolaní za irelevantné.

17. V nadväznosti na to odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-497/13 Faber, podľa ktorého vnútroštátny súd rozhodujúci o spore týkajúcom sa zmluvy, ktorá by mohla patriť do pôsobnosti tejto smernice, je povinný overiť hneď, ako disponuje právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel alebo nimi môže disponovať na základe jednoduchej žiadosti o bližšie vysvetlenie, či kupujúci môže byť kvalifikovaný ako spotrebiteľ.

18. Súčasne odvolací súd zdôrazňuje, že dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania žalobkyne zaťažuje toho, kto túto skutočnosť tvrdí, teda žalovanú. Odvolací súd má za to, že zaškrtnutie políčka účel úveru - zamestnanie nie je možné považovať za unesenie dôkazného bremena ohľadom tvrdenia, na aký účel bol úver poskytnutý, keďže tento údaj nedáva odpoveď na otázku, na čo konkrétne bol úver braný, či uvedená činnosť predstavuje činnosť v rámci výkonu jeho zamestnania, prípadne, či súvisí s takýmto predmetom činnosti žalobkyne.

19. Odvolací súd tiež podotýka, že zo zmluvy o úvere vyplýva, že žalovaná vopred naformulovala možnosti, na ktoré mal byť úver poskytnutý, ako výkon zamestnania, povolania, podnikania alebo iný účel, pričom práve ustanovenie § 2 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch upravuje, že spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej je ponúkaný alebo bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel, ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Z uvedeného je odvolaciemu súdu zrejmé, že formuláciou predmetnej zmluvy sa žalovaná pokúsila o vylúčenie úverovej zmluvy zo súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok tým, že vopred predpripravila situáciu, kedy u žalobkyne vylúčila status spotrebiteľa bez ohľadu na skutočný účel, na aký boli peňažné prostriedky poskytnuté.

20. K námietke nesprávneho právneho posúdenia § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

21. Vo vzťahu k posúdeniu úveru poskytnutého žalobkyni ako bezúročného a bez poplatkov odvolací súd konštatuje, že aj keď neuvedenie výšky, počtu a termínu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov nemožno v súčasnosti hodnotiť ako obligatórnu náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pre absenciu ktorej sa úver posudzuje ako bezúročný a bez poplatkov, zmluva o úvere naozaj neobsahuje ostatné obligatórne náležitosti upravené v zákone o spotrebiteľských úveroch, na ktoré upozornila vo svojich vyjadreniach žalobkyňa, pre ktoré sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.

22. Za okolností, keď odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie posúdil úver poskytnutý žalobkyni ako bezúročný a bez poplatkov, avšak žalovaná vo vyjadrení namietala voči posudzovaniu ňou získaného bezdôvodného obohatenia ako úmyselného a zástupkyňa žalobkyne sa k tejto námietke v priebehu prvoinštančného konania vyjadřila, odvolací súd v súlade so zásadou hospodárnosti konania zakotvenou v článku 17. Základných princípov Civilného sporového poriadku nepovažuje za účelné zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti bez toho, aby sám posúdil túto námietku vznesenú žalovanou.

23. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

24. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

25. Súd prvej inštancie správne uviedol, že právo na vydanie bezdôvodného obohatenia ako majetkové právo sa premlčuje v zákonom stanovenej troj alebo desať ročnej premlčacej dobe podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v rámci ktorej plynie dvojročná subjektívna premlčacia doba podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Avšak vzhľadom na nedostatočne vykonané dokazovanie o preukázaní úmyselného konania žalovanej sa súd prvej inštancie nedostatočne vyporiadal s otázkou, či svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia mohla žalobkyňa uplatniť pri aplikácii trojročnej alebo desaťročnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

26. K uvedenému nesprávnemu záveru súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza, že okamih splnenia všetkých predpokladov občianskoprávnej zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie je potrebné skúmať z viacerých hľadísk. Subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr, než objektívna premlčacia doba, zároveň je vylúčené, aby plynula potom, ako uplynie objektívna premlčacia doba. V desaťročnej premlčacej dobe sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí vtedy, keď bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne. Úmysel, či už priamy alebo nepriamy musí smerovať k bezdôvodnému obohacovaniu a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia. Nestačí teda, aby povinný získal bezdôvodné obohatenie neúmyselne a potom by si ho úmyselne ponechal. Ak nie sú splnené podmienky na desaťročnú premlčaciu dobu, platí trojročná objektívna premlčacia doba, a to aj v prípade, keď povinný získanie bezdôvodného obohatenia vôbec nezavinil, nakoľko zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je zodpovednosťou objektívnou. Občiansky zákonník napriek tomu, že vymedzuje vo svojich ustanoveniach úmyselné bezdôvodné obohatenie, podstatu úmyselného konania nevymedzuje. Preto pri skúmaní úmyslu konajúcej osoby sa vychádza z právnej úpravy zavinenia obsiahnutej v trestnom práve. Zavinenie podľa § 15 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon je vybudované na dvoch zložkách, a to vedomostnej a vôľovej. Podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy alebo nepriamy.

27. V súvislosti s posudzovaním uvedenej otázky sa odvolací súd stotožňuje s právnym záverom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedeným v uznesení, sp. zn. 1Cdo 238/2017 z 18. októbra 2018, podľa ktorého samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôže bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať trojročnú alebo desaťročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota. Zároveň dovolací súd podotýka, že v prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou.

Čo v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate, alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia.

28. Vzhľadom na vyššie uvedený záver odvolací súd poukazuje na to, že na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovanej pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, resp. jej vedomosť o tom, že viaceré jeho nároky uplatnené voči spotrebiteľom boli v dôsledku súdnej kontroly spotrebiteľských zmlúv súdom vyhlásené za neplatné, prípadne úvery poskytnuté spotrebiteľom považované za bezúročné a bez poplatkov z dôvodu absencie obligatórnych zákonných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Pre možnosť súdu konštatovať vedomostnú zložku úmyslu žalovanej bezdôvodne sa obohacovať, by bolo nutné v každom jednotlivom konkrétnom prípade s poukazom na okolnosti uzavretej konkrétnej úverovej zmluvy s konkrétnymi zmluvnými stranami preukázať, že žalovaná ako úverová veriteľka v čase uzatvorenia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedela alebo bola aspoň uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne na úkor dlžníka obohacuje.

29. V súvislosti s uvedenou otázkou odvolací súd dáva do pozornosti súdu prvej inštancie aj rozsudok súdneho dvora Európskej únie vo veci C-485/19 z 22. apríla 2021 (LH proti PROFI CREDIT Slovakia), v ktorom súdny dvor odpovedal na v poradí prvú prejudiciálnu otázku (zo šiestich prejudiciálnych otázok položených Krajským súdom v Prešove) v znení „Má sa článok 47 (Charty) a implicitne právo spotrebiteľa na účinný prostriedok súdnej ochrany vykladať tak, že mu odporuje právna úprava v § 107 ods. 2 (slovenského) Občianskeho zákonníka o premlčaní práva spotrebiteľa v trojročnej objektívnej premlčacej dobe, podľa ktorej sa právo spotrebiteľa na vrátenie plnenia z neprijateľnej zmluvnej podmienky premlčí aj v prípade, že spotrebiteľ sám nedokáže vyhodnotiť neprijateľnú zmluvnú podmienku, a toto premlčanie uplynie aj za stavu, že spotrebiteľ o povahe neprijateľnej zmluvnej podmienky nevedel“ tak, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

30. Zároveň súdny dvor k tejto prejudiciálnej otázke uviedol:

49 Na úvod je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v rámci konania na základe spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zakotveného v článku 267 ZFEÚ prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorú prejednáva. Z tohto hľadiska Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené (pozri najmä rozsudky zo 17. decembra 2015, Neptune Distribution, C-157/14, EU:C:2015:823, bod 33, a z 25. novembra 2020, Banca B., C-269/19, EU:C:2020:954, bod 24).

50 Hoci v prejednávanej veci vnútroštátny súd z formálneho hľadiska obmedzil svoju prvú otázku na výklad článku 47 Charty, táto okolnosť nebráni tomu, aby Súdny dvor poskytol vnútroštátnemu súdu všetky prvky výkladu, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie vo veci samej, a aby zo všetkých informácií poskytnutých týmto súdom, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, abstrahoval tie prvky práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad vzhľadom na predmet sporu (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. decembra 2015, Neptune Distribution, C-157/14, EU:C:2015:823, bod 34, a z 8. mája 2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, bod 43).

51 V prejednávanej veci je potrebné prvú položenú otázku chápať tak, že jej cieľom je v podstate určiť, či sa má zásada efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm zaplatených neoprávnene na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

52 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v prípade neexistencie pravidiel Únie v danej oblasti prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby na základe zásady procesnej autonómie upravil procesné podmienky týkajúce sa žalôb určených na zaručenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, avšak pod podmienkou, že nie sú menej výhodné ako procesné podmienky, ktoré upravujú podobné situácie podľa vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie), a nevedú k praktickému znemožneniu alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právom Únie (zásada efektivity) (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. júla 2020, Caixabanka Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 83, ako aj zo 6. októbra 2020, La Quadrature du Net a i., C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 223, ako aj citovanú judikatúru).

53 Pokiaľ ide konkrétne o zásadu efektivity, o ktorú ako jedinú ide v prejednávanej veci, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že každý prípad, v ktorom je nastolená otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti na jednotlivých vnútroštátnych súdoch. Z tohto hľadiska je v prípade potreby potrebné zohľadniť zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, ako sú napríklad ochrana práva na obranu, zásada právnej istoty a požiadavka na riadny priebeh konania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. marca 2017, Aquino, C-3/16, EU:C:2017:209, bod 53, ako aj z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 60).

54 Súdny dvor tiež spresnil, že povinnosť členských štátov zabezpečiť efektívnosť práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, zahŕňa, osobitne pokiaľ ide o práva vyplývajúce zo smernice 93/13, požiadavku účinnej súdnej ochrany zakotvenú tiež v článku 47 Charty, ktorá osobitne platí pre procesné podmienky žalôb založených na takýchto právach (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. júla 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 35, ako aj z 31. mája 2018, Sziber, C-483/16, EU:C:2018:367, bod 49).

55 S prihliadnutím na tieto skutočnosti je potrebné preskúmať, či také vnútroštátne pravidlo premlčania, aké je uvedené v bode 51 tohto rozsudku, možno považovať za zlučiteľné so zásadou efektivity, pričom toto preskúmanie sa musí týkať nielen dĺžky lehoty, o ktorú ide vo veci samej, ale aj podmienok jej uplatnenia, vrátane právnej skutočnosti zvolenej pre začatie jej plynutia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 61).

56 V prvom rade, pokiaľ ide o námietku premlčacej lehoty voči žalobám podaným spotrebiteľmi na uplatnenie práv, ktoré im vyplývajú z práva Únie, je potrebné uviesť, že takéto pravidlo nie je samo osebe v rozpore so zásadou efektivity, pokiaľ jeho uplatnenie v praxi neznemožňuje alebo nadmerne nestraňuje výkon práv priznaných osobitne smernicami 93/13 a 2008/48.

57 Súdny dvor už totiž uznal, že ochrana spotrebiteľa nie je absolútna a že stanovenie primeraných lehôt na podanie žalôb pod hrozbou preklúzie v záujme právnej istoty je zlučiteľné s právom Únie (rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 56, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 82, ako aj citovanú judikatúru).

58 Konkrétnejšie Súdny dvor už rozhodol, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sa nepremičuje, a zároveň uplatňuje premlčaciu lehotu na žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov tohto určenia, pričom musia byť dodržané zásady ekvivalencie a efektivity (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 58, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 84).

59 V druhom rade pokiaľ ide o stanovenú dĺžku skúmanej premlčacej lehoty, ktorá je v tomto prípade tri roky, Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ je táto lehota stanovená a vopred známa, zdá sa, že lehota v takomto rozsahu je v zásade dostatočná na to, aby dotknutému spotrebiteľovi umožnila pripraviť a podať účinný prostriedok nápravy, takže táto dĺžka sama osebe nie je nezlučiteľná so zásadou efektivity (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, body 62 a 64, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 87 a citovanú judikatúru).

60 Pokiaľ však ide v treťom rade o stanovený začiatok plynutia skúmanej premlčacej lehoty, za okolností, o aké ide vo veci samej, existuje nezanedbateľné riziko, že dotknutý spotrebiteľ sa počas stanovenej lehoty nebude dovolávať práv, ktoré mu priznáva právo Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca

2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 22 a citovanú judikatúru), v dôsledku čoho by sa ocitol v situácii, že by tieto práva nemohol uplatniť.

61 Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, a to najmä v rámci jeho prvej otázky, totiž vyplýva, že trojročná lehota stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k premlčaniu dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ nie je sám schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá, alebo keď nevedel o nekalej povahe predmetnej zmluvnej podmienky.

62 V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť znevýhodnené postavenie, v ktorom sa spotrebiteľia nachádzajú voči predajcom alebo dodávateľom, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a skutočnosť, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach vyplývajúcich zo smernice 93/13 alebo zo smernice 2008/48, prípadne že nepoznajú ich rozsah (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, body 65 až 67, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 90 a citovanú judikatúru).

63 Ako pritom v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 71 až 73 svojich návrhov, zmluvy o úvere, akou je zmluva, o akú ide vo veci samej, sa vo všeobecnosti plnia počas dlhého obdobia, a preto, ak je udalosťou, na základe ktorej začína plynúť trojročná premlčacia lehota, akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom, čo musí overiť vnútroštátny súd, nemožno vylúčiť, že prinajmenšom pre časť uskutočnených platieb môže dôjsť k uplynutiu premlčacej lehoty ešte predtým, než sa skončí platnosť zmluvy, takže takýto režim premlčania môže spotrebiteľom systematicky odopierať možnosť domáhať sa vrátenia platieb uskutočnených na základe zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore s uvedenými smernicami.

64 Preto je potrebné dospieť k záveru, že procesné podmienky, o aké ide vo veci samej, tým, že vyžadujú od spotrebiteľa, aby podal žalobu v lehote troch rokov od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k tomuto obohateniu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, sú takej povahy, že môžu nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13 alebo smernica 2008/48, a teda že tieto podmienky sú v rozpore so zásadou efektivity (pozri analogicky rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, body 67 a 75, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 91).

65 Okrem toho ako uviedol generálny advokát v bodoch 87 a 89 svojich návrhov, úmysel predajcu alebo dodávateľa, ktorý využil zmluvnú podmienku považovanú za nekalú, nemá vo vzťahu k právam spotrebiteľov vyplývajúcim z ustanovení smernice 93/13 žiadny význam a to isté platí aj pokiaľ ide o článok 10 ods. 2 smernice 2008/48. Preto spotrebiteľ nemôže mať na účely uplatnenia svojich práv vyplývajúcich z týchto ustanovení povinnosť preukazovať úmyselnú povahu konania príslušného predajcu alebo dodávateľa. Z toho vyplýva, že možnosť predĺžiť trojročnú premlčaciu lehotu pod podmienkou, že spotrebiteľ preukáže úmysel predajcu alebo dodávateľa, ako je stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemôže vyvrátiť konštatovanie uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.

66 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je na prvú otázku potrebné odpovedať tak, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

31. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa článku 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t. j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. (Pozri III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06).

32. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vznesenú námietku neposúdil správne a s jeho odôvodnením v tejto otázke sa nestotožňuje, majúc za to, že žalobkyňa právne relevantným spôsobom nepreukázala, že zo strany žalovanej v tomto prípade došlo k

úmyselnému bezdôvodnému obohateniu. Keďže žalobkyňa v tomto rozsahu neunesla dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení, odvolací súd dospel k záveru, že bezdôvodné obohatenie, ktoré žalovaná prijatím splátok nad rámec istiny úveru od žalobkyne získala, nemožno kvalifikovať ako úmyselné.

33. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom I. výroku ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v napadnutom II. výroku podľa ust. § 388 CSP zmenil.

34. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 2 a ustanovením § 262 ods. 2 CSP tak, že stranám sporu nebol priznaný nárok na náhradu trov konania.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).